

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Jasper Stoorvogel	Datum	24 mei 2024
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	12401898
E-mail	jasper.stoorvogel@utrecht.nl	Onderwerp	Initiatievenfonds voorjaar 2024
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Participatie

Geachte leden van de raad,

Met het Initiatievenfonds bieden we Utrechters met een goed idee voor hun straat, buurt, wijk of stad de mogelijkheid om hun initiatief waar te maken. Elk voorjaar ontvangt u een brief over het Initiatievenfonds met een update over het afgelopen jaar. Op 2 november 2023 ontving u ook de [herijking van het Initiatievenfonds](#). Tijdens de behandeling van de herijking in de commissie VBF van 11 januari hebben wij toegezegd u over een aantal zaken te informeren. In deze brief leest u over de verdeling van de aanvragen in 2023, de driejaarstermijn, een update van acties uit de herijking van het Initiatievenfonds, de samenwerking met scholen en de eHerkenning.

Initiatieven 2023

Zoals elk jaar informeren we u over de spreiding van de initiatieven die een bijdrage krijgen vanuit het Initiatievenfonds. Dit doen we naar thema (fysiek domein, sociaal domein en participatie & communicatie) en naar wijk en buurt. In 2023 is net als vorig jaar bijna het volledige budget van het Initiatievenfonds benut, namelijk 98%.

In onderstaande tabel ziet u de verdeling over de wijken en thema's. Wat opvalt is dat de fysieke aanvragen in aantal minder zijn, maar in budget hoger. Initiatieven in het sociaal domein kosten gemiddeld genomen minder (€3.048) dan initiatieven in het fysieke domein (€5.551) en initiatieven voor participatie en communicatie (€6.820,-). Verder is te zien dat de verschillen tussen het aantal initiatieven per wijk anders zijn dan de verschillen in bedragen. Zo zijn er bijvoorbeeld in West 123 aanvragen voor een bedrag van €300.037,- gerealiseerd en in Overvecht 70 aanvragen voor een bedrag van €324.942,-. In Zuidwest is er een uitschieter van bestedingen, dat heeft voor een deel te maken met langer lopende fysieke aanvragen die in 2023 zijn gerealiseerd.

Tabel 1 - Aantallen initiatieven en toegekende bedragen per wijk en per thema

	Fysiek domein en bewegen en sport		Sociaal domein excl. bewegen en sport		Participatie en communicatie		Totaal	
	Aantal	Bedrag in €	Aantal	Bedrag in €	Aantal	Bedrag in €	Aantal	Bedrag in €
West	49	120.028	71	167.707	3	12.302	123	300.037
Noordwest	46	263.396	74	117.682	3	28.669	123	409.747
Overvecht	18	114.582	47	180.596	5	29.764	70	324.942
Noordoost	58	309.709	74	56.794	9	45.179	141	411.682

Oost	30	133.028	41	94.675	1	4.195	72	231.897
Binnenstad	59	261.350	11	31.253	1	20.000	71	312.603
Zuid	29	113.879	67	254.016	11	59.503	107	427.399
Zuidwest	53	436.991	54	211.054	6	60.808	113	708.854
Leidsche Rijn	43	294.768	76	172.927	0	0	119	467.695
Vleuten-De Meern	30	244.998	69	152.333	2	19.210	101	416.541
Stedelijk	4	32.949	67	544.905	0	0	71	577.854
Totaal	419	€ 2.325.678	651	€ 1.983.942	41	€ 279.629	1.111	€ 4.589.248

De kosten voor inzet van stadsingenieurs à €285.484,- zijn hier niet in meegenomen.

Daarnaast heeft u gevraagd om inzicht te krijgen in de spreiding op buurtniveau, zie hiervoor de tabel in de bijlage. Hier is te zien dat er in sommige buurten meer gebruik wordt gemaakt van het Initiatievenfonds dan in andere buurten. Zo is er op het Utrecht Science Park in Oost en de bedrijventerreinen in Leidsche Rijn geen gebruik gemaakt van het Initiatievenfonds. Dit valt te verklaren door het lagere aantal bewoners en de mogelijkheid die de SSH biedt voor initiatieven van studenten.

In de herijking van het Initiatievenfonds hebben we aangegeven hoe we het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen toepassen, zodat we bij specifieke buurten initiatief aanjagen. Dit doen we met name door in die buurten, vanuit de haarvaten in de wijk, meer bekendheid aan het Initiatievenfonds te geven. Er is voor elke wijk een plan gemaakt voor de communicatie in die wijk. Daarin staat hoe het Initiatievenfonds in die wijk wordt gepromoot. Zo waren er in Oost onder andere specifieke acties voor studenten op het Utrecht Science Park en acties voor scholieren bij een schoolvoetbaltoernooi. Daarnaast zijn er vanuit het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen in sommige buurten ook andere middelen beschikbaar voor Utrechters, wat invloed heeft op hoe het Initiatievenfonds in die buurt wordt benut. Voorbeelden hiervan zijn de buurtagenda's¹ voor zes buurten en het programma Samen voor Overvecht² voor de wijk Overvecht.

Ook ziet u in de bijlage de cijfers van het Initiatievenfonds van 2022 en 2021. Hierdoor is te zien dat het aantal aanvragen is gestegen van 908 aanvragen in 2021 en 967 aanvragen in 2022 naar 1.111 in 2023. Vooral de aanvragen in het sociaal domein zijn gestegen nu de effecten van covid grotendeels over zijn. Ook het totale bedrag dat vanuit het Initiatievenfonds is toegekend is gestegen in 2023. Dat komt onder andere doordat in 2022 een deel van het Initiatievenfonds was bestemd voor initiatieven in het kader van Utrecht 900. Die initiatieven zijn niet in dit overzicht opgenomen. Daarnaast is per ingang van 1 januari 2023 het maximaal aan te vragen bedrag verhoogd naar €35.000,- zoals u heeft gevraagd in [motie 2022/355](#). Er zijn afgelopen jaar 36 initiatieven geweest met een bijdrage hoger dan €20.000,-. Dat waren 15 sociale initiatieven en 21 initiatieven in het fysieke domein. De totale bijdrage aan deze initiatieven is €1.110.021,- wat 24% van het totale budget is.

Driejaarstermijn

Er zijn in 2023 geen initiatieven geweest die vanwege de maximale termijn van drie jaar³ geen subsidie meer ontvangen en waarvoor geen passende oplossing is gevonden. We informeren initiatieven vroegtijdig over de driejaarstermijn, bieden begeleiding en verwijzen waar nodig door naar partners zoals [Voor je Stadsie](#). Er zijn momenteel twee initiatieven die vanaf 1 januari 2025 tegen de driejaarstermijn aanlopen en waarvoor nog geen passende oplossing is gevonden, namelijk Stichting Verkeerstuin Utrecht en de Voedseltuin in Overvecht. Zoals aangegeven in de raadsbrief '[Beëindiging subsidierelatie Stichting Verkeerstuin Utrecht](#)' wordt per 1 januari 2025 de subsidierelatie met Stichting Verkeerstuin Utrecht beëindigd. De voedseltuin in Overvecht maakt per 1 januari 2025 geen aanspraak meer op een bijdrage uit het Initiatievenfonds. Zij krijgen momenteel ook een bijdrage vanuit de regeling Vrijwillige inzet voor elkaar, waarvoor ze voor 2025 weer een aanvraag kunnen

¹ Zie [raadsbrief Voortgang buurtagenda's voorjaar 2024](#) en [Schriftelijke vragen 2024 nr. 34](#)

² Zie nadere [regel Samen voor Overvecht](#)

³ Zie artikel 10B van de [Nadere regel Initiatievenfonds](#)

doen. Voor het overige deel wordt nog gezocht naar een passende oplossing, mogelijk in samenwerking met andere organisaties.

Herijking Initiatievenfonds

In de [herijking van het Initiatievenfonds](#) zijn op verschillende onderwerpen acties geformuleerd waarmee we aan de slag zijn. Zo ontwikkelen we een handreiking met lessen en successen voor buurtbudgetten, hebben we handvatten opgesteld voor het wegen van draagvlak en werken we aan de zichtbaarheid van het Initiatievenfonds, met name voor kinderen, jongeren en in de buurten waar we de initiatiefkracht willen versterken. U heeft de herijking Initiatievenfonds besproken in het commissiedebat van 11 januari 2024 en in de raad van 28 maart 2024.

Aanpassing nadere regel

Naar aanleiding van de herijking is sinds 1 januari 2024 ook de [Nadere regel Initiatievenfonds](#) aangepast. Door deze wijziging is het mogelijk om vrijwilligersvergoedingen toe te kennen, komen initiatieven die ten goede komen aan Utrechters maar net buiten de gemeentegrenzen vallen ook in aanmerking voor een bijdrage en subsidiëren we geen activiteiten meer waar dieren worden gebruikt. In de raadsbrief van het voorjaar van 2025 komen we terug op de effecten van deze wijzigingen op het Initiatievenfonds.

Draagvlak

Het hebben van draagvlak bij andere Utrechters is een voorwaarde bij het Initiatievenfonds. Het is aan de initiatiefnemer zelf om dit aan te tonen. Het besluit of er voldoende draagvlak is, is aan de beoordelaars van de aanvraag en is maatwerk. Om hen meer houvast te geven bij het nemen van een besluit zijn er enkele handvatten opgesteld: zo wordt bij een ruimtelijk initiatief altijd de mening van de direct aanwonenden gevraagd. Initiatieven die aansluiten bij de doelen van de stad willen we in principe faciliteren. Er zijn echter initiatieven waar de kans op conflict tussen bewoners in de wijk zo groot is, dat het initiatief in de voorgestelde vorm niet genoeg draagvlak heeft. In dat geval helpt de gemeente de initiatiefnemer om in gesprek te gaan met tegenstanders van het plan om zo tot een gedragen oplossing of alternatief te komen. Ook tijdelijke maatregelen, zoals pop-up groen, zijn hierbij mogelijke oplossingen. Manieren om draagvlak op te halen kunnen per initiatief verschillen. Het wijkbureau kan deze verschillende manieren, zoals een handtekeningenlijst, crowdfunding of enquête met de initiatiefnemers doornemen en aangeven wat voor welk initiatief passend of nodig is.

Communicatie

We hebben op basis van gesprekken met bewoners en organisaties in de stad een communicatieplan geschreven. Uit die gesprekken kwam over het algemeen hetzelfde beeld naar voren als tijdens de herijking: de gemeente moet vooral vanuit de haarvaten in de wijken en via toegekende initiatievenfondsaanvragen de zichtbaarheid vergroten. Dit hebben we opgepakt door per wijk een plan te maken en gericht het Initiatievenfonds te promoten bij activiteiten en sleutelpersonen in de wijken. Daarnaast vragen we bij de verlening van de subsidie of Utrechters zichtbaar willen maken dat hun initiatief mede mogelijk is gemaakt door een bijdrage uit het Initiatievenfonds. We sturen daarvoor ook het logo mee. Verder is de tekst op de websitepagina van het Initiatievenfonds aangepast, zodat het nog begrijpelijker en toegankelijker is voor iedereen. Op dit moment werkt een student van de HKU aan een strip waarin het aanvraagproces van het Initiatievenfonds beeldend wordt uitgelegd, om zo ook Utrechters die minder talig zijn beter te informeren. Tot slot werken we aan stadsbrede zichtbaarheid, onder andere door initiatieven uit te lichten via sociale media en het gericht aanschrijven van jongerenorganisaties in de stad. Bij de volgende voortgangsbrief over het Initiatievenfonds informeren we u over de zichtbaarheid en de acties die we hebben gedaan om de bekendheid van het Initiatievenfonds te vergroten.

U heeft in het commissiedebat gevraagd of het uitreiken van een prijs initiatieven kan stimuleren. We zien de meerwaarde die prijzen kunnen hebben. In Utrecht zijn er al verschillende prijzen, zoals de U-Awards, Pitchnights en de K.F. Hein Stimuleringsprijs voor vernieuwende initiatieven. Meer dan voorheen proberen we als gemeente aanwezig te zijn bij deze evenementen zodat Utrechters het Initiatievenfonds goed weten te vinden. Als gemeente roepen we geen nieuwe prijs in het leven, omdat we juist de diversiteit aan initiatieven aanmoedigen en niet één initiatief willen bestempelen als beter dan andere initiatieven.

Samenwerken met scholen

Datum 24 mei 2024
Ons kenmerk 11446920

U heeft gevraagd te verkennen hoe scholen actiever betrokken kunnen worden bij het Initiatievenfonds. Daarvoor zien we kansen in de samenwerking met organisaties die actief zijn binnen het onderwijs, zoals Stichting MOVE en de kindervrijraden (DOCK jeugd). Met Stichting MOVE starten we in juni een pilot om kinderen binnen een dag uitsluitel te geven over hun aanvraag. Na de zomer gaan studenten van de Hogeschool Utrecht acht weken lang aan de slag met de vraag hoe het Initiatievenfonds beter gepromoot kan worden onder de jongerendoelgroep. Verder sluiten we aan bij de projecten die er al met scholen zijn, zoals het democratieprogramma. We verkennen hoe we vanuit daar de initiatieffkracht van kinderen verder kunnen versterken.

eHerkenning

Organisaties die een aanvraag willen doen voor een subsidie bij de gemeente Utrecht hebben een eHerkenning nodig. Een eHerkenning is vergelijkbaar met een DigiD voor particulieren, dit heb je als organisatie nodig om in te kunnen loggen bij verschillende dienstverleners, zoals de Belastingdienst. De eHerkenning moet het betrouwbaarheidsniveau 2+ of hoger hebben. Het is belangrijk om te weten welke organisatie een subsidieaanvraag doet, mede om fraude te voorkomen. Het aanvragen van een eHerkenning wordt door sommige kleine organisaties als lastig ervaren. Het wijkbureau kan deze organisaties daarom helpen met het doen van een aanvraag. Daarnaast bieden we de optie om de kosten voor de eHerkenning in de aanvraag op te nemen.

Het is juridisch mogelijk om zonder eHerkenning een aanvraag te doen, maar daar zitten enkele nadelen aan vast. Daarom kiezen we ervoor om organisaties te helpen met het doen van een aanvraag voor eHerkenning. Mocht dat in een enkel geval tot onwerkbaar situaties leiden, dan kan er een uitzondering worden gemaakt. Het wijkbureau kan dan een aanvraag handmatig, zonder eHerkenning, in het systeem zetten. Het nadeel is hierbij dat de organisatie dan de berichten van de gemeente over verlening, verdaging of aanvullende vragen, niet kan volgen. Daarvoor is inloggen met eHerkenning verplicht. De gemeente moet in dat geval alle brieven uit het systeem halen en die per mail met de aanvrager delen. Omdat dit een arbeidsintensieve en foutgevoelige manier van werken is, doen we dit enkel bij hoge uitzondering. Een andere optie is dat een Utrechter de subsidie aanvraagt als natuurlijk persoon en vervolgens een opdracht geeft aan een organisatie. De aanvrager is in dat geval wel persoonlijk aansprakelijk.

Consequenties Voorjaarsnota 2024

Op 16 mei bent u geïnformeerd over de [Voorjaarsnota 2024](#) en de keuzes die het college voorstelt. Daarin staat ook het voorstel om het budget voor het Initiatievenfonds vanaf 2026 met 25% te verlagen. U neemt hierover in juli een besluit. We informeren u voor het einde van 2024 over de uitwerking en consequenties hiervan.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,